

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 29 november 2007
Ons kenmerk 48/5.1/2007013752
Behandeld door de heer J. Kruit (0592) 36 54 50
Onderwerp: Projectvoorstel Dagindeling 7 tot 7

Geachte voorzitter/leden,

Met deze brief willen wij u informeren over de voorbereidingen voor Dagindeling 7 tot 7. De voorbereidingen voor Dagindeling zijn gedacht in de vorm van een project voor de komende anderhalf jaar. Hiervoor hebben wij een projectvoorstel vastgesteld dat u als bijlage bij deze brief aantreft.

In de huidige samenleving wordt het combineren van arbeid en zorg voor veel mensen een groter probleem. Het huidige kabinet wil de arbeidsparticipatie in Nederland verhogen, wat weer druk legt op de combinatie van arbeid en zorg. Daarnaast is de kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning dat iedereen moet meedoen op het gebied van vrijwilligerswerk en mantelzorg. In deze discrepantie wordt het voor veel mensen moeilijk om een balans te vinden tussen arbeid en zorg.

De provincie Drenthe wil haar status als unieke woonprovincie versterken met een uitgekiend tijdenbeleid. Als onderdeel van prettig wonen en door het combineren van zorg- en arbeidstaken eenvoudiger te maken, moet het voor elke inwoner mogelijk zijn om een eigen dagarrangement van 7 uur 's ochtends tot 7 uur 's avonds samen te stellen. Wij praten over een aansluitend aanbod van jeugdvoorzieningen, maar ook flexibele werktijden en slimme openingstijden. De provincie neemt het voortouw, maar kan deze ambitie niet realiseren zonder samenwerking met gemeenten, instellingen en het bedrijfsleven.

Wij willen het project Dagindeling 7 tot 7 inpassen in het traject van de sociale agenda. Ook bij de sociale agenda gaat het om samenwerkingsverbanden en uitvoeringsafspraken. Wij stellen voor €40.000,- beschikbaar te stellen voor het inrichten van twaalf 7 tot 7-netwerken voor alle gemeenten van onze provincie. Met dit geld kan gedurende 2008 een projectleider worden aangesteld. Deze projectleider kan functioneren als kwartiermaker voor de sociale agenda. Gezien de complexe organisatiestructuur wordt er daarnaast €50.000,- beschikbaar gesteld voor een 7 tot 7-communicatie- en -pr-campagne.

Als u nog vragen hebt met betrekking tot de voorbereidingen van Dagindeling 7 tot 7, kunt u contact opnemen met de heer J. Kruit, telefoonnummer (0592) 36 54 50.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
jk/coll.

WerkWIJzer

Fase 1: Starten

provincie **D**renthe

Projectvoorstel:

Documentinformatie

(Gedelegeerd) opdrachtgever : Vries, K. de

Projectleider : Kruit, J.

Paraaf goedkeuring : Datum:
stuurgroep/opdrachtgever

Documenthistorie

Versie : 1 Datum: 20 augustus 2007

Besproken met : Datum:

Commentaar door : Datum:

Wijzigingen doorgevoerd : Datum:

Dit document wordt onder de volgende personen verspreid

- Peter Voerman
- Programmteam Woon- en Leefomgeving
- Programmaleiders CW (met het verzoek het onder de programmateams te verspreiden)
- STAMM
- ENOVA
- BOKD
- Stichting Dorpshuizen Drenthe
- Onderzoeksbureau CWZ

1. Omgeving (zij)

1.1. Aanleiding en achtergrond

De provincie Drenthe is een unieke woonprovincie, waar het prettig wonen en leven is. De provincie wordt gekenmerkt door veel kleine kernen, rustige leefomgeving en weinig files, waardoor veel mensen kiezen ervoor om zich in onze provincie te vestigen.

In de afgelopen tien jaar is de arbeidsparticipatie van Nederlanders sterk toegenomen. Hierdoor is het moeilijker geworden om werk met zorg te combineren. Hierbij gaat het om zorg voor de kinderen, maar ook de mantelzorg en het vrijwilligerswerk. Tijdens de dagen dat er gewerkt wordt worden de kinderen opgevangen door grootouders, bekenden, kinderopvang, tussenschoolse opvang en de sinds 1 augustus 2007 voor scholen verplichte naschoolse opvang. Dit zijn allemaal (informele) voorzieningen die het ouders makkelijker moeten maken om de combinatie van arbeid en zorg goed te kunnen combineren. Ondanks het schijnbaar sluitend aanbod van opvang, klagen veel ouders over de beperkte mogelijkheden. Kinderopvang is nog niet vanaf 7 uur 's ochtends geopend, wat problemen geeft voor mensen die voor half acht moeten beginnen. Hetzelfde geldt voor ouders die pas na 18 uur thuis zijn. Daarnaast ontstaat het probleem dat ouders om 18 uur vrij zijn, maar dat veel winkels eveneens om 18 uur zijn gesloten. Voor veel ouders ligt het drukste moment van de dag tussen 17 en 19 uur. Ouders komen uit werk, boodschappen regelen, kinderen naar de sport of muziekonderwijs, eten koken en naar bed brengen. Dit maakt het voor veel ouders moeilijk om de naast hun werk de zorg van hun kinderen goed uit te voeren.

De provincie Drenthe wil zijn status als unieke woonprovincie versterken, door aandacht aan deze problematiek geven. Het moet voor mensen mogelijk zijn om een eigen dagarrangement van 7 uur 's ochtends tot 7 uur 's avonds samen te stellen. We praten over een aansluitend aanbod van jeugdvoorzieningen van scholen, kinderopvang, naschoolse opvang, culturele verenigingen en sportverenigingen enzovoort. Daarnaast moet er gekeken worden naar flexibele werktijden, zodat we kunnen schuiven tussen 7 uur 's ochtends en 19 uur 's avonds. Verder slimme openingstijden van winkels en dienstverlenende instellingen. De provincie Drenthe wordt gekenmerkt door veel kleine kernen, waardoor je extra creatief met dienstverlening moet omgaan. De schaal van dorpen of wijken is dermate klein, dat fysieke dienstverlening niet altijd mogelijk is. Dan is voor de provincie Drenthe is een plaatsafhankelijke dienstverlening een mogelijkheid. Hierbij valt te denken aan mobiele of ict oplossingen.

Op dit moment draait een aantal provinciale projecten op het gebied van dagarrangementen (7 tot 7). Hierbij gaat het om de provinciale regeling Multi-Functionele Dienstencentra (MFD), 5 provinciale pilots rond dagarrangement. Daarnaast draaien, mede door coördinatie van de provincie, zestien gemeentelijke pilots rond dagarrangementen. Het ministerie van OCW ziet onze huidige inspanningen als een stap in de goede richting van 7 tot 7 beleid en heeft de provincie Drente als koploper Dagindeling benoemd. Dit houdt in dat de ontwikkelingen die wij de komende jaren gaan ervaren, door het ministerie nauwlettend worden gevolgd en gesteund. Deze ervaringen kan het ministerie gebruiken om voor heel Nederland de combinatie van arbeid en zorg beter op elkaar af te laten stemmen. Het koploperschap betekent verder dat de provincie een bijdrage van € 50.000 ontvangt en dat het rijk de problemen die de provincie 'onderweg' tegenkomt, helpt op te lossen.

1.2. Krachtenveldanalyse

Met het huidige beleid en de verschillende provinciale/gemeentelijke pilots maken wij een goede start voor het 7 tot 7 beleid. We zijn goed op weg, maar een aantal zaken zal moeten vastgelegd in twee acties:

- Het vastleggen en structureren van de verschillende pilots en netwerken. Hiervoor is een structuur met gemeenten noodzakelijk.
- Het vernieuwen/verdiepen van deelpilots, zoals de relatie met het bedrijfsleven en het 7 tot 7 proof maken van de provinciale organisatie.

Het aantal partijen dat een rol speelt in het 7 tot 7 beleid in Drenthe is groot. Gemeenten, tal van maatschappelijke instellingen, het bedrijfsleven en veel meer. In het begin van het project zal er met verschillende partners een professionele krachtenveldanalyse worden opgesteld.

1.3. Conclusie

Om de problemen van combinatie van arbeid en zorg het hoofd te kunnen bieden is het noodzakelijk om een sluitend aanbod van voorzieningen te realiseren. Waarbij we traditionele tijden moeten loslaten en gaan denken in 7 tot 19 tijden. Als provincie Drenthe zijn we op de goede weg met de verschillende regelingen en pilots, maar de onderlinge afstemming en verbinding kan beter.

Om dit te realiseren moet er in iedere Drentse gemeente een Dagindeling (7 tot 7) netwerk komen, die ervoor zorgt dat er afstemming is op de verschillende beleidsterreinen. Het gaat om een unieke eenmalige klus die op 31 december 2008 afgerond en geadopteerd door gemeenten moet zijn.

2. Structuur (het)

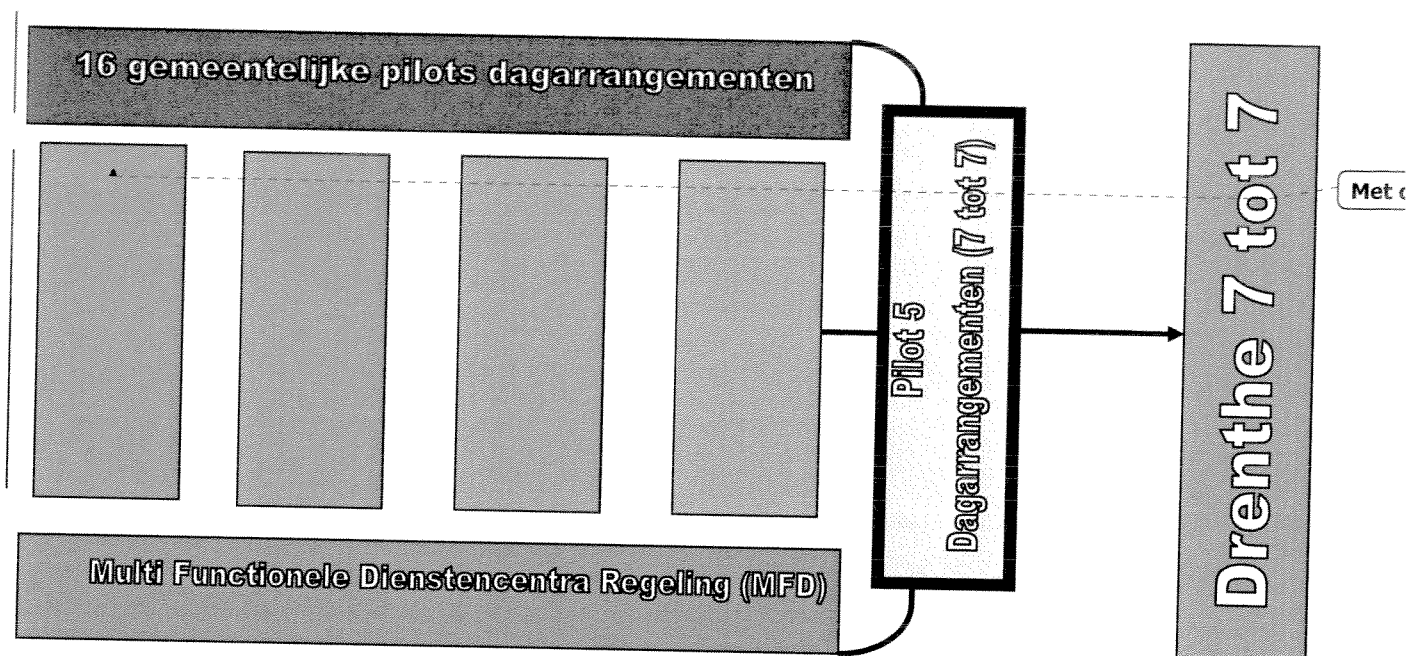
2.1. Probleemomschrijving

Combinatie arbeid en zorg Het aantal vrouwen dat actief is op de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren gestegen van 49% in 1996 tot ruim 59% in 2006. Het huidige kabinet wil de arbeidsparticipatie van vrouwen nog meer verhogen, daarnaast wil het MKB voorstellen om de problemen rond de vergrijzing op te vangen door de werkweek te verlengen van 36 naar 38 of 40 uur. Natuurlijk willen wij goed voor onze kinderen zorgen en een balans vinden tussen arbeid en zorg. Nederlandse ouders willen de opvoeding van hun kinderen in eigen handen houden en daardoor wordt Nederland gekenmerkt door veel deeltijdbanen. Op deze manier proberen veel gezinnen arbeid en zorg op een goede manier te combineren. Echter door de toegenomen arbeidsparticipatie blijkt dit systeem van deeltijdbanen toch nog grote problemen te veroorzaken bij gezinnen. Zelfs bij deeltijdbanen krijgen ouders te maken met afstemmingsproblemen. Het kan al een probleem voor ouders zijn als ze beiden om half acht moeten beginnen of om 18 uur vrij zijn. Niet iedere kinderopvang is daar op ingesteld en wat grote problemen voor de ouders kan geven.

Drenthe kent veel kleine kernen en voor veel van deze dorpen is het moeilijk om de voorzieningen in stand te houden. Echter bestaan er mogelijkheden om bepaalde voorzieningen te combineren of het aanbod beter op elkaar af te laten stemmen. Dit is niet alleen handig voor de ouders, maar ook voor de leefbaarheid van de dorpen. Binnen onze provincie bestaan er talrijke nieuwe ontwikkelingen, alleen mist er een aanjager om dit bij elkaar te brengen. Het dorps huis is bijvoorbeeld een onderdeel dat te weinig combinatie legt met de verschillende initiatieven als het gaat om dagarrangementen. Dorps huizen kunnen daarin een centrale rol spelen, zodat het voorzieningenniveau en de leefbaarheid van de Drentse dorpen vergroot wordt. Bijvoorbeeld als het gaat om kinderopvang, maaltijdvoorzieningen, sport- en culturele activiteiten, onderwijs enzovoort. De provincie Drenthe heeft een goed beeld van de verschillende initiatieven en mogelijkheden die binnen onze provincie bestaan. Daarom zijn wij, als provincie, de aangewezen partij om vanuit een overallview de gemeenten te stimuleren om hun mogelijkheden optimaal te benutten.

Uitvoering van het collegeprogramma Als de inwoners van Drenthe hun arbeid en zorg, door middel van een uitgekiend tijdenbeleid eenvoudiger kunnen combineren zal het voor ze prettig wonen zijn in onze provincie. GS erkent dit probleem en heeft het tijdenbeleid van 7 tot 7 een prominente rol gegeven in haar collegeprogramma "*Kiezen voor de kracht van Drenthe*". De provincie stimuleert dit experiment en vervult een procesrol, maar kan deze ambitie alleen samen met gemeenten, instellingen en bedrijfsleven realiseren.

Multi Functionele Dienstencentra regeling (MFD)

figuur 1. de provinciale- en gemeentelijke pilots op het gebied van dagarrangement

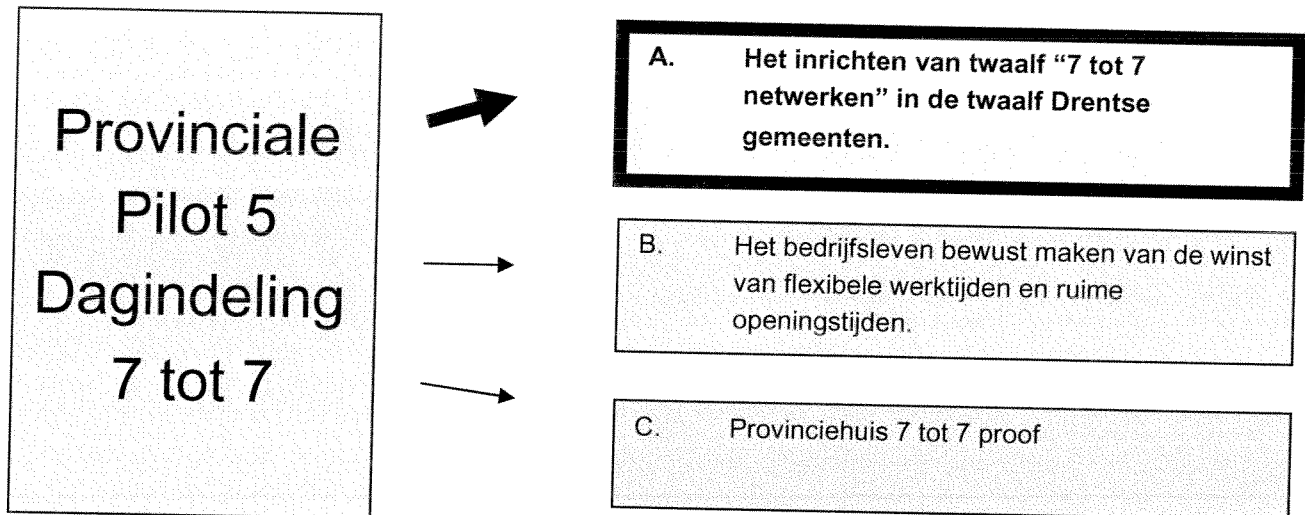
De Drentse gemeenten maken als sinds 2004 gebruik van de Multifunctionele Dienstenregeling. Provincie en gemeente hebben samen een MFD programma ontwikkeld en de gemeenten hebben daarvoor € 150.000 voor dit proces ontvangen. Hierbij kan het gaan om een combinatie van onderwijs, kinderopvang, dorps huis, consultatiebureau, peuterspeelzaalwerk, welzijnswerk enzovoort. De MFD regeling is een goed fundament voor het Drentse 7 tot 7 beleid. Het provinciaal MFD beleid heeft een eerste aanzet gegeven tot een sluitend aanbod van voorzieningen in de verschillende Drentse dorpen. Voor veel gemeenten was de MFD regeling de ideale manier om huisvesting te realiseren voor lokale instellingen en organisaties en werden ze "gedwongen" om lokale instellingen/organisaties onder één dak te plaatsen. Dit is niet een proces, waarbij je in een paar maanden de zaken op elkaar kunt afstemmen. Dit proces is waardevol, maar kost veel tijd. Voor veel instellingen was het een kwestie van toevallig onder één dak, maar een MFD regeling gaat natuurlijk veel verder. Ruimtes moeten op elkaar afgestemd worden, maar ook activiteiten en een doorgaande pedagogische lijn. Dit is een proces wat met de huidige MFD regeling een goede start heeft gemaakt en vanuit dit succes moeten we met Dagindeling doorgaan. Naast de MFD-regeling kent de provincie nog vijf pilots (zie schema 1) die in het teken staan van dagarrangementen. Hierbij gaat het om de volgende pilots:

- Pilot Kennisnetwerk Brede Scholen;
- Pilot Dagarrangementen in kleine dorpen;
- Pilot Dagarrangementen speelruimtebeleid
- Pilot Virtuele Brede School

- Pilot Dagindeling (7 tot 7)

Een combinatie van deze vijf pilots, de MFD regeling en zestien gemeentelijke projecten maken dat Drenthe op weg is naar een provincie die 7 tot 7 proof is.

Het onderdeel dat in deze GS nota wordt uitgelicht is de vijfde pilot, oftewel de pilot Dagindeling (7 tot 7). Deze pilot is onder te verdelen in drie subpilots.

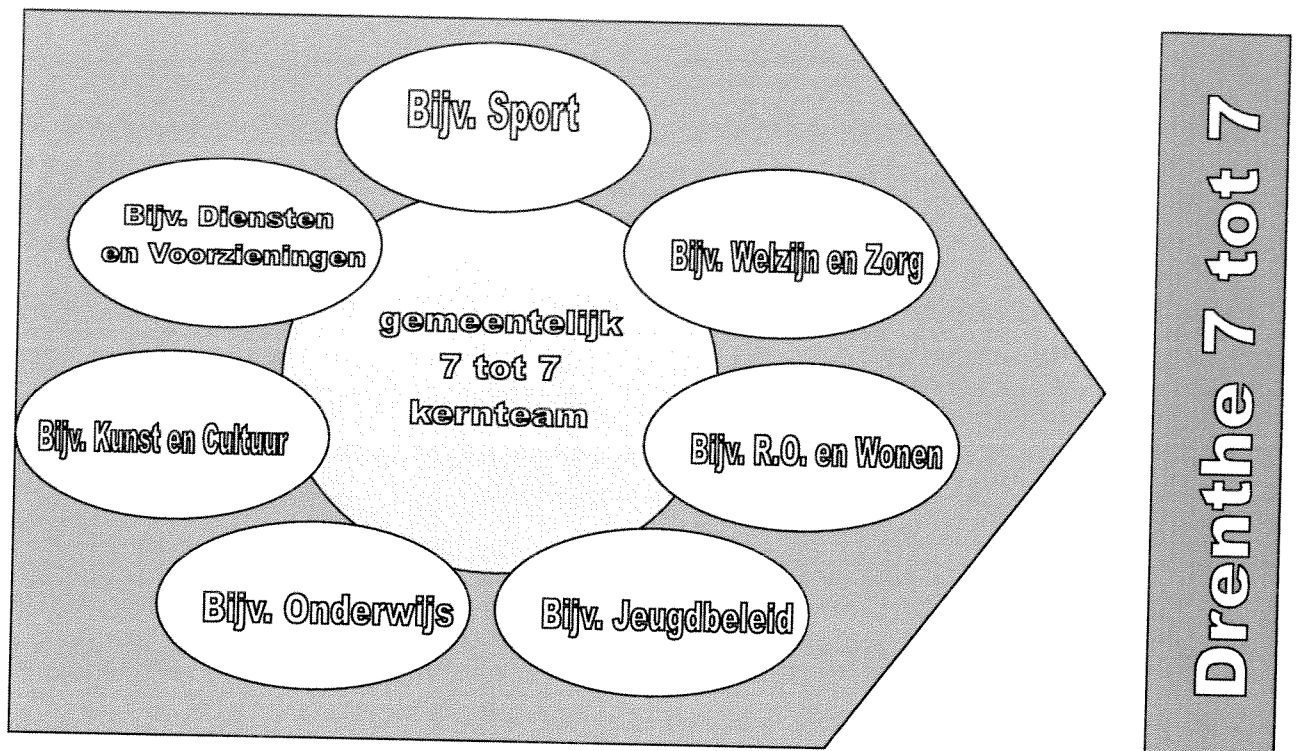

figuur 2. Provinciale pilot Dagindeling (7 tot 7) (Eén van de vijf provinciale pilots rond dagarrangementen)

In deze Werkwijzer wordt alleen op onderdeel A besproken: Het inrichten van twaalf dagindelingnetwerk in de twaalf Drentse gemeenten.

Iedere gemeente moet op 31 december 2008 een intern dagindelingnetwerk hebben ingericht. Hierbij moet vanuit ieder beleidsterrein een link zijn gelegd met dagindeling. Het kent een integraal karakter en blijft niet beperkt tot de afdeling Welzijn. Bij een sluitend aanbod van voorzieningen speelt onderwijs een jeugdbeleid een grote rol, maar dat geldt ook voor kunst, cultuur, sport, Wmo, ruimtelijke ordening enzovoort.

figuur 3. Gemeentelijk netwerk

Wat gaan we doen

Voor veel Drentse gemeenten geeft het problemen om dit te realiseren. Om Drenthe 7 tot 7 proof te maken is het noodzakelijk dat er een gemeentelijk netwerk komt op het gebied van dagindeling. Wij willen de gemeenten ondersteunen om dit netwerk te realiseren. Wij maken met elk van de twaalf gemeenten afspraken voor de realisatie van een gemeentelijk netwerk. Elke netwerk heeft een projectleider, die tevens contactpersoon voor de provincie is. De gemeentelijk projectleider is aangesteld per 1 januari 2008. Het netwerk is geformeerd en start de werkzaamheden op 1 maart 2008. Dit netwerk levert op 31 december het uitvoeringsprogramma voor de jaren 2009 – 2012 op. De provincie stelt per gemeente € 40.000 beschikbaar. Hiermee kan een interne aanjager worden aangesteld als opdrachtnemer voor het gemeentelijk dagindelingnetwerk te hebben gerealiseerd. De verdere invulling van de prestaties, voorwaarden zal in het projectplan worden geformuleerd. Dit traject komt overeen met het traject van de Sociale Agenda.

Het ministerie van OCW heeft progressieve aanpak van de provincie Drenthe erkend en afgelopen juni is het koploperschap ondertekend. Het rijk is er van overtuigd dat dit de toekomst van Nederland gaat worden en de ervaringen van Drenthe wil het ministerie gebruiken om toekomstige problemen op te lossen voor de rest van Nederland.

2.2. Definitie van het project

2.2.1. Doelstelling(en) van het project

De combinatie van arbeid en zorg voor de inwoners van de provincie Drenthe makkelijker te maken door Drenthe 7 tot 7 proof te maken.

2.2.2' Resultaatbeschrijving

Fase 1 Oplevering	Bestuursopdracht 6 november 2007 Het projectvoorstel wordt door de GS geaccordeerd en het projectplan zal hierop volgen.
Fase 2 Oplevering	Krachtenveldanalyse november/december 2007 Met de verschillende instellingen, organisaties en spelers uit het veld wordt gekeken naar de problemen, kansen, mogelijkheden, knelpunten van dagindeling.
Fase 3 Oplevering	12 gemeentelijke netwerken Dagindeling (7 tot 7) november 2007 Ombouwen van het expertteam MFD naar een expertteam Dagindeling (7 tot 7) 10 dec. 2007 Onderekening intentie verklaring Gemeente, Provincie, Rijk en Europa januari 2008 Aanjager per gemeente aanstellen maart 2008 Gemeentelijk netwerk wordt operationeel 11 juni 2008 Groet'n & Ontmoet'n II, ondertekening samenwerkingsovereenkomst, presentatie alle projecten 31 dec. 2008 Presentatie uitvoeringsprogramma's en 7 tot 7 netwerk in de Drentse gemeenten gaan zelfstandig verder

Nevenresultaten per 31 december 2008:

- De succesvolle regeling multifunctionele dienstencentra (MFD) is omgebouwd naar een diensten- en voorzieningenprogramma.
- Alle pilots dagarrangementen en combinatiefuncties zijn afgerond.
- Er is een provinciale ondersteuningsstructuur voor de gemeentelijke netwerken geïnstalleerd.

2.2.3. Randvoorwaarden, uitsluitingen en beperkingen

Het gaat bij dit project met name om de rol van de provincie ten opzichte van de 12 Drentse gemeenten. Welke rol kan de provincie hierin vervullen en wat is de gemeentelijke verantwoordelijkheid? Een gemeentelijke commissie Dagindeling (7 tot 7) is een verantwoordelijkheid

van de individuele Drentse gemeenten. Als provincie hebben wij een stimulerende rol, waarbij je de gemeenten kunnen ondersteunen.

De bijdrage staat in relatie met het dagindelingsbeleid, wordt 'op maat', maar in ieder geval niet voor een ander beleid gebruikt. Bij deze commissies staat dagindeling steeds op de voorgrond waarbij de uitvoering altijd integraal moet worden opgepakt..

De grootte van een gemeente kan een beperking zijn voor het slagen van dit project. Een kleine gemeente kan moeite hebben om een overzicht te hanteren. Daarentegen kan een grote gemeente moeite hebben om de integraliteit te waarborgen.

Bij het onderwerp Dagindeling (7 tot 7) zal communicatie een significante rol spelen. Daarom zal een PR campagne worden gestart, voornamelijk om het abstracte begrip [7 tot 7] concreet te maken.

2.3. Projectbeheersing

2.3.1. Geïdentificeerde risico's

Dagindeling oftewel 7 tot 7 wordt vaak als een abstract begrip gezien. Het onderwerp leeft, want veel mensen hebben het probleem om arbeid en zorg te combineren. Echter door de term 7 tot 7 wordt vaak gedacht dat we van 7 tot 7 moeten gaan werken en dat dit een voorbode is van een 24 uren economie. De term geeft nog onduidelijkheid. Daarom is het noodzakelijk om een PR campagne rond dit onderwerp op te starten. Anders lopen we het risico dat de boodschap niet goed overkomt.

Een gedeelte van het budget willen we besteden aan het aantrekken van een P.R. bureau dat ons gedurende 1 jaar (2008) begeleidt op verschillende vormen van communicatie. Deze aanbesteding wordt uitgevoerd in nauw overleg met de afdeling communicatie.

Verder vraagt dit project, meer dan ooit, een intensieve samenwerking van provincie en gemeenten. Deze aanpak is zo vernieuwend dat een risico zou kunnen zijn.

2.3.2. Financiën

Lasten:

PR Campagne Dagindeling 7 tot 7 (zie communicatie)	50.000
Bijdrage 12 gemeenten voor het realiseren dagindelingsnetwerk (12 x € 40.000)	480.000

Totaal	530.000
---------------	----------------

Baten:

Bijdrage provincie (Multifunctionele Dienstencentra)	500.000	
Bijdrage koploperschap Dagarrangementen	30.000	
Totaal		530.000

Budget

Financiering is mogelijk uit bestaande budgetten van Diensten en Voorzieningenregeling en het koploperschap Dagindeling (7 tot 7)

2.3.3. Communicatie

Bij het onderwerp Dagindeling (7 tot 7) speelt communicatie een cruciale rol. Bij de vijf verschillende pilots op het gebied van dagarrangementen zien we dat de beelden bij provincie, instellingen, gemeenten, gebruikers kan variëren. Bijvoorbeeld geeft de term 7 tot 7 voor veel mensen verwarring, waardoor de boodschap niet goed overkomt. Gedeputeerde Haarsma gaf in haar toespraak op het ministerie van OCW aan dat hier aandacht aan moet worden besteed. Wij willen 2008 gebruiken voor een campagne 7 tot 7, waarbij de opdracht wordt verleend aan een PR bureau. Deze communicatiedeskundige kan zijn/haar specialiteit inzetten om dagindeling (7 tot 7) goed te communiceren en als product in de provincie Drenthe weg te zetten.

3. Team (wij)

3.1. Projectorganisatie

Opdrachtgever	Taak en verantwoordelijkheden
Klaas de Vries	Gedelageerd ambtelijke opdrachtgever
Peter Voerman	Ambtelijke opdrachtgever
Budgethouder	Taak en verantwoordelijkheden
Jan Kruit	Projectleider Dagindeling
Portefeuillehouder	Taak en verantwoordelijkheden
Anneke Haarsma	
Teamleden	Rol, taak en verantwoordelijkheden
Jan Kruit	Projectleider
Fardoe Looman	MFD expertise
Attie Sijpkens	Vervoersmanagement
Judith Lampe	ECWH
Hans van Luyck	STAMM
Marja Janssen	ENOVA
William Prinsen	BOKD
Karin v.d Leest	SDD

3.2. Overlegvormen

Het huidige expertteam MFD zal omgevormd worden naar het expertteam Dagindeling. Daarbij wordt het team uitgebreid worden met een teamlid RO en ECWH. Deze groep komt iedere 6 weken bij elkaar.

4. Individu (ik)

Initiatiefnemer

Naam : Anneke Haarsma
Functie : Gedeputeerde

Opdrachtgever

Naam : Klaas de Vries
Functie : Manager ECWH

Opdrachtnemer

Naam : Peter Voerman
Functie : Teamcoördinator ECWH

Trekker van deze fase

Naam : Jan Kruit
Functie : Projectleider Dagindeling